

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

Domnului Primar Daniel Cezar RUSU
Primăria comunei Adunații-Copăceni
Comuna Adunații-Copăceni
Șos. Giurgiului, nr. 120, CP 087005
Județul Giurgiu

Telefon/Fax: 0246.282.176
E-mail: contact@primariaadunatiicopaceni.ro

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE Nr. 294 / 16. FEB. 2024

RECOMANDAREA

nr. 40 din 16. FEB. 2024

În temeiul dispozițiilor art. 14, art. 15 alin. (2) și art. 16 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu (Dosar nr. 2757/2023) ca urmare a comunicatului Inspectoratului de Poliție Județean Giurgiu publicat pe site-ul gr.politiaromana.ro în data de 05.10.2023, în care se precizează următoarele: „La data de 4 octombrie a.c., ora 01.03, Poliția Municipiului Giurgiu a fost sesizată, prin apel 112, de către o femeie, din localitatea Adunații Copăceni, județul Giurgiu, cu privire la faptul că, fiica sa, a plecat de la domiciliu și nu a mai revenit.”

Situația semnalată a fost supusă analizei din perspectiva respectării și aplicării articolului 49 din Constituție, privind *protecția copiilor și a tinerilor*, drept care Avocatul Poporului, prin reprezentantul Avocatului Copilului - Biroul Teritorial Slobozia, a solicitat informații pentru soluționarea cauzei de la:

- Inspectoratul de Poliție Județean Giurgiu (IPJ Giurgiu);
- Direcția Generală de Poliție a Municipiului București (DGPMB);
- Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Giurgiu (DGASPC Giurgiu);
- Primăria comunei Adunații-Copăceni (Primăria/SPAS).

Din informațiile și documentele furnizate de către autoritățile cărora ne-am adresat, au reieșit următoarele aspecte:

1. **IPJ Giurgiu** arată că minora în cauză, în vârstă de ani, ulterior plecării voluntare, neanunțate, de la domiciliu, a fost depistată în municipiul București în compania unui bărbat de de ani. Familia din care provine minora este una dezorganizată, în contextul consumului de alcool și al practicării jocurilor de noroc. În cauză a fost înregistrat un dosar penal la nivelul DGPMB. IPJ Giurgiu a sesizat DGASPC Giurgiu în data de 09.10.2023.

2. **DGPMB** confirmă faptul că minora are calitatea de persoană vătămată în cadrul unui dosar penal în care a fost dispusă începerea urmăririi penale *in rem*, sub aspectul săvârșirii infracțiunilor de viol, respectiv furt calificat. Minora a fost audiată în camera special amenajată din cadrul DGPMB.

3. **DGASPC Giurgiu** transmite că nu au mai existat incidente similare în care minora să plece de la domiciliu fără să anunțe membrii familiei. Aceasta a declarat că își dorește să reia cursurile școlare anul viitor. Părinții nu consideră necesară instituirea vreunei măsuri de protecție specială, dorindu-și ca fiica lor să beneficieze de consiliere psihologică. Familia a fost îndrumată să o supravegheze atent pe minoră, să o susțină pe aceasta privind continuarea cursurilor școlare, evitând conflictele și anturajele periculoase. Situația minorei . rămâne în atenția DGASPC Giurgiu și *în monitorizarea Primăriei comunei Adunații-Copăceni*.

4. **La nivel local, Primăria comunei Adunații-Copăceni** a efectuat o anchetă socială la domiciliul minorei vizate, constatându-se că aceasta locuiește alături de părinți și de frații săi. Primăria *apreciază că minora nu se află în situație de risc*, relațiile dintre membrii familiei și dintre aceștia și comunitate fiind bune. Se fac precizări referitoare la condițiile de locuit, considerate drept „bune”, respectiv la veniturile familiei care sunt „suficiente asigurării unui trai decent”. Totodată, se arată că „*minora nu mai urmează cursurile școlare, aceasta având numai șapte clase*”. Minora a declarat reprezentanților Primăriei că, în perioada în care **a fost plecată de la domiciliu, fără știrea părinților, s-a aflat în compania unui prieten alături de care a consumat stupefiante, fiind abuzată fizic, nu sexual, și îndemnată să săvârșească fapte de natură penală** (s.n. aspecte care nu figurează în fișa de identificare a riscurilor nr. 12/07.12.2023, ci doar în cuprinsul referatului de anchetă socială nr. 8728/30.10.2023).

Ca urmare a solicitării Avocatului Poporului de a se transmite documentația întocmită în conformitate cu Hotărârea de Guvern nr. 619/2015, de a se preciza dacă există o evidență locală a copiilor aflați în situație de risc, dacă minora a fost consiliată psihologic, precum și modalitatea în care se realizează monitorizarea situației minorei (adresa nr. 27570/14.12.2023), Primăria comunei Adunații-Copăceni, prin personalul cu atribuții de asistență socială, a comunicat un nou referat de anchetă socială (nr.

10729/15.12.2023). alături de chitanța care atestă participarea minorei la o ședință de evaluare psihologică (23.11.2023), fișa de observație (nr. 11/07.12.2023) și fișa de identificare a riscurilor (nr. 12/07.12.2023). Nefiind complete informațiile și documentele remise, s-a efectuat un nou demers scris către autoritatea locală sus-menționată (adresa nr. 27570/18.01.2024), ocazie cu care s-a transmis o copie de pe nota de constatare din data de 10.01.2024 privind monitorizarea minorei, însoțită de declarația mamei minorei. Observăm că, ulterior completării fișei de identificare a riscurilor, nu a fost întocmit un plan de servicii, întrucât, în opinia autorității locale, „*situația minorei nu se încadrează în prevederile HG nr. 691/2015, deoarece această hotărâre face referire la aprobarea procedurii de monitorizare a modului de creștere și îngrijire a copilului cu părinți plecați la muncă în străinătate și a serviciilor de care aceștia pot beneficia.*” De asemenea, constatăm că nu se face nicio mențiune despre existența vreunui registru cu minorii aflați în situație de risc, astfel cum prevede art. 13 alin. (2) din Metodologia aprobată prin HG nr. 691/2015.

Legislația relevantă în cauză este reprezentată de:

1. Constituția României;
2. Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată;
3. Legea nr. 156/2023 privind organizarea activității de prevenire a separării copilului de familie;
4. Hotărârea de Guvern nr. 691/2015 (denumită în continuare „HG nr. 691/2015”) pentru aprobarea Procedurii de monitorizare a modului de creștere și îngrijire a copilului cu părinți plecați la muncă în străinătate și a serviciilor de care aceștia pot beneficia, precum și pentru aprobarea Metodologiei de lucru privind colaborarea dintre DGASPC și SPAS și a modelului standard al documentelor elaborate de către acestea (denumită în continuare „Metodologia aprobată prin HG nr. 691/2015”/„Metodologie”);
5. Ordinul nr. 286/2006 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea Planului de servicii și a Normelor metodologice privind întocmirea Planului individualizat de protecție.

Față de cele expuse anterior, astfel cum reiese din ancheta socială efectuată la domiciliul familiei [redacted] de către Colectivul de Sprijin și Asistență Socială al Autorității Tutelare de pe lângă Primăria comunei Adunații-Copăceni, se remarcă faptul că minora se află în situație de risc, atât din prisma definițiilor cuprinse în Metodologia aprobată prin HG nr. 691/2015 (art. 5 alin. 4), cât și din perspectiva prevederilor Legii nr. 156/2023 care reține drept situație de vulnerabilitate consumul de alcool și de droguri, abandonul școlar sau neînscrierea copilului de vârstă școlară într-o formă de învățământ (art. 4 alin 2, respectiv art. 5 alin. 4 lit. a) din Lege nr. 156/2023).

Conform art. 118 alin. (1) lit. a), c) și d) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, în domeniul protecției copilului, persoanele cu atribuții de asistență socială **monitorizează și analizează situația copiilor** din unitatea administrativ-teritorială, precum și modul de respectare a drepturilor copiilor, asigurând centralizarea și sintetizarea datelor și informațiilor relevante, în baza unei **fișe de monitorizare**; identifică și evaluează situațiile care impun **acordarea de servicii și/sau prestații** pentru prevenirea separării copilului de familia sa; elaborează documentația necesară pentru acordarea serviciilor și/sau prestațiilor și **acordă aceste servicii și/sau prestații**, în condițiile legii.

Articolul 6 din Metodologia aprobată prin HG nr. 691/2015 evidențiază **obligatia serviciului public de asistență socială de a identifica cu prioritate copiii aflați în situație de risc din unitatea administrativ-teritorială**. În scopul identificării situațiilor de risc la care poate fi supus copilul, serviciul public de asistență socială utilizează ca instrumente de lucru **fișa de observație**¹, respectiv **fișa de identificare a riscurilor**² (conform art. 7 din Metodologie).

Prin urmare, ulterior completării sau primirii fișei de observație (Anexa nr. 1 la Metodologie) de către reprezentantul SPAS, revine acestuia din urmă **obligatia de a evalua situația familiei și de a completa fișa de identificare a riscurilor** (Anexa nr. 2 la Metodologie), în termenul și condițiile prevăzute de articolul 8 din Metodologie. Raportat la cele comunicate de Primăria comunei Adunații-Copăcenii, cum s-a reținut și anterior, personalul cu atribuții de asistență socială în mod corect a procedat la întocmirea fișei de observație, respectiv a fișei de identificare a riscurilor pentru acest caz particular.

În baza fișei de identificare a riscurilor astfel completate, dacă se constată **existența a cel puțin uneia** dintre situațiile prevăzute la art. 5 alin. (1)-(6) din Metodologie, reprezentantul SPAS **trebuie să întocmească planul de servicii**³ și să **monitorizeze** implementarea acestui plan de servicii (prin vizite la domiciliul copilului). Mecanismul este preluat și în prevederile Legii nr. 156/2023 care stabilește că revine serviciului public de asistență socială sarcina de a întocmi un plan de servicii atunci când constată existența unei situații de vulnerabilitate, iar monitorizarea presupune efectuarea de vizite la domiciliul copilului (art. 7 alin. 1 coroborat cu art. 5 alin 4 lit. a din Lege).

Ținând cont de principiul interesului superior al copilului statuat în articolul 2 din Legea nr. 272/2004, raportat la argumentele de natură legală precizate anterior, apreciem că nu poate fi reținută în cauză motivarea Primăriei comunei Adunații-Copăcenii conform căreia situația

¹ Fișa de observație este „documentul completat de reprezentanții serviciului public de asistență socială și de toți profesioniștii de la nivel local care, prin natura profesiei, intră în contact cu copilul și au suspiciuni cu privire la existența unei situații de risc pentru copil” – Art. 2 lit. d) din Metodologie

² Fișa de identificare a riscurilor este „documentul completat de reprezentanții serviciului public de asistență socială la domiciliul familiei pentru care există suspiciuni cu privire la existența unei situații de risc pentru copil” – Art. 2 lit. c) din Metodologie

³ Planul de servicii este „documentul prin care se realizează planificarea acordării serviciilor și a beneficiilor, în vederea prevenirii separării copilului de familia sa” – Art. 2 lit. e) din Metodologie

minorului vizat nu se încadrează în prevederile HG nr. 691/2015 și, prin urmare, nu se impune întocmirea planului de servicii, deoarece acesta din urmă este aplicabil în cazul copiilor ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate. Or, HG nr. 691/2015 are în vedere nu doar cazul minorilor ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate (pentru care a fost aprobată Procedura din Anexa 1 la această hotărâre de guvern), ci are o sferă de aplicabilitate extinsă, tocmai pentru a acoperi diversitatea situațiilor de risc cu care se pot confrunta copiii din punctul de vedere al sănătății, educației, bunăstării familiale etc.

În consecință, fișa de identificare a riscurilor trebuie completată în toate cazurile în care există o suspiciune cu privire la existența unei situații de risc pentru copiii din unitatea administrativ-teritorială, situație care este inițial consemnată într-o fișă de observație. **Ulterior, în baza fișei de identificare a riscurilor completate, dacă se confirmă existența a cel puțin unei situații de risc, se va întocmi planul de servicii, cu scopul respectării drepturilor copilului și pentru prevenirea separării copilului de familia sa.**

În acest context, se impune observația că *planul de servicii nu trebuie apreciat drept un document prin care se urmărește dispunerea unei măsuri de protecție specială (de ex., plasament), ci, dimpotrivă, trebuie privit ca un instrument prin care serviciul public de asistență socială intervine la nivel local, sprijinind minorul și persoanele care îl au în grijă, astfel încât copilul să se bucure de o dezvoltare armonioasă în cadrul familiei sale și al comunității.*

*

Apreciind că minora vizată se află într-o situație de vulnerabilitate, cel puțin din perspectiva faptului că aceasta nu a fost înscrisă de către reprezentanții legali într-o formă de învățământ, că a reclamat un posibil consum de „stupefiante”, că are calitatea de persoană vătămată într-un dosar în care se fac cercetări privind un posibil abuz sexual,

Subliniind esența și importanța activității pe care personalul cu atribuții de asistență socială din cadrul Primăriei comunei Adunații-Copăceni trebuie să o desfășoare pe linia prevenirii separării copilului de familie, prin sprijinirea/informarea/consilierea părinților și a minorilor din comunitate pentru a susține dezvoltarea armonioasă a acestora din urmă.

Raportat la dispozițiile legale invocate anterior, în temeiul prevederilor art. 59 din Constituție, respectiv ale art. 1, art. 15 alin. (2), art. 24 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată,

Pentru realizarea scopului constituțional și legal constând în apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice,

Avocatul Poporului emite prezenta:

RECOMANDARE

I. Primarul comunei Adunații-Copăceni, județul Giurgiu, în exercitarea prerogativelor conferite de lege, va întreprinde demersurile necesare care să conducă la:

- cunoașterea integrală și aplicarea corespunzătoare, de către persoanele având atribuții de asistență socială, a prevederilor Hotărârii de Guvern nr. 691/2015 și ale Legii nr. 156/2023;
- utilizarea, în activitatea persoanelor cu atribuții de asistență socială, a instrumentelor de identificare a situațiilor de risc în cazul minorilor, prevăzute de *Anexa 2 - Metodologia* aprobată prin HG nr. 691/2015 (fișa de observație, fișa de identificare a riscurilor, planul de servicii);
- înființarea/actualizarea evidenței/registrului privind copiii aflați în situație de risc;
- întocmirea unui plan de servicii pentru minora , care să urmărească sprijinirea minorei și a familiei în gestionarea situațiilor de risc identificate (înscrierea minorei la școală, monitorizarea evoluției sale, responsabilizarea părinților în ce privește creșterea și educarea minorei etc.).

II. Primarul comunei Adunații-Copăceni, județul Giurgiu, va informa în scris Avocatul Poporului – Biroul Teritorial Slobozia (mun. Slobozia, jud. Ialomița, str. Episcopiei, nr.1, e-mail avpslobozia@avp.ro), în termen de 30 de zile, cu privire la însușirea Recomandării și la măsurile dispuse în acest sens.

AVOCATUL POPORULUI

R. Weber

RENATE WEBER

